

Nr 415.

Av herr **Karlsson, Gustaf, m. fl.**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om nöjesskatt.*

Folkrörelserna i vårt land med dess olika idériktningar äro liksom sugrötter för det demokratiska samhällslivet. De många små idéella och politiska föreningarna i landet äro sålunda av mycket stor samhällelig betydelse. Inte minst är detta fallet med de sammanslutningar, som åt föreningsverksamheten upplåta samlingslokaler, varförutan inget föreningsliv skulle kunna uppehållas.

Under senare år har det blivit allt svårare och svårare för dessa små föreningar att kunna hävda sig, särskilt i fråga om ekonomien.

Även frågan om propagandan har för åsyftade föreningar blivit ganska komplicerad. Det är numera uteslutet att annat än under särskilda förhållanden kunna samla folk till agitations- eller upplysningsmöten vid vilka endast ett föredrag skall hållas. För att kunna samla folk till sådana sammankomster kräves även ett underhållningsprogram bestående av sång, musik samt film eller liknande. Ofta måste föreningarna, för att få bidrag till kostnaden för dylika möten, upptaga en mindre avgift av varje deltagare. Redan med nu gällande förordningar uttages på sina håll nöjesskatt för sålunda anordnade agitations- och upplysningsmöten. Enligt Kungl. Maj:ts proposition nr 334 med förslag till förordning om nöjesskatt skärpas bestämmelserna angående beskattning i ovan angivna hänseende. I det nu framlagda förslaget till nöjesskatt är det icke blott fastslaget att vanliga agitations- och upplysningsmöten, om i desamma inläggas underhållningsprogram och inträdesavgift upptages, äro nöjesskattebelagda. Vi finna detta vara icke endast orättvist mot alla de tysta krafter i svenskt föreningsliv, vilka utan tanke på minsta ersättning offra tid och krafter för sin förening och dess idé, utan rent av farligt. Enligt vår bestämda mening skulle det bli till obotlig skada för samhällslivet, därest de aktiva krafterna inom vårt lands föreningsverksamhet skulle, på grund av statsmakternas skattepolitik, finna det hopplost fortsätta arbetet. Vi kunna icke fördölja att dylika tankar hålla på att slå rot i de svenska bygderna.

Vad som nu sagts om de idéella och politiska föreningarnas verksamhet gäller i ännu högre grad om de sammanslutningar, som äga och underhålla allmänna samlingslokaler. För dem äro nu utgående skatter till stat och kommun mycket betungande. Därtill komma de särskilda pålagor, som åvila lokalägende föreningar varje gång en tillställning anordnas, vilken

syftar till att bidra till lokalernas underhåll och därigenom möjliggöra låga hyror för de olika slag av föreningar, som använda samlingslokalerna. Det förekommer att för en förening, som anordnat en tillställning i angivet syfte, sedan arvoden för musik erlagts och avgifter till Stim och ordningspolis utgått samt andra nödvändiga utgifter för tillställningens anordnande bestridits, nettovinsten uppgår till endast några få kronor, som icke alltid täcker utgifterna för nöjesskatten, och detta trots att alla föreningens medlemmar arbetat för och vid tillställningen utan ett öres ersättning. Vi kunna icke underlåta framhålla att de lokalägande föreningarnas rikssammanslutningar nämligen Folkets hus-föreningarnas riksorganisation, Ordenshusens riksförening och Bygdgårdarnas riksförbund nedlagt ett betydande arbete på att höja såväl lokalernas standard som det kulturella och konstnärliga värdet av de tillställningar, som anordnas i dessa föreningsägda allmänna samlingslokaler, men att detta arbete i hög grad motverkats av bl. a. den utgående nöjesskatten.

Redan av vad som nu anförts torde framgå, att de föreningar som i det föregående berörts borde för av dem anordnade tillställningar vara helt befriade från nöjesskatt. Då emellertid nöjesskatten för såväl statsverket som kommunerna tyvärr blivit en faktor att räkna med och då vi äro medvetna om att total befrielse från nöjesskatt för ovan angivna föreningar skulle medföra en måhända svårbemästrad minskning av nöjesskatten finna vi oss nödsakade inskränka kravet till att idéella, politiska och lokalägande föreningar i princip jämställas med idrottsföreningarna i nöjesskattehänseende. Utan att på något sätt underkänna idrottens betydelse hävda vi dock bestämt att det arbete, som utföres av t. ex. de idéella och politiska ungdomsorganisationerna samt i övrigt av de föreningar, som på demokratisk grund verka för medborgarnas politiska och samhällsliga skolning, är lika betydelsefullt som det idrottsrörelsen utför. Det är därför endast en enkel gärd av rättvisa att statsmakterna i nöjesskattehänseende jämställa nämnda rörelser med varandra. Ännu mera påtagbart synes det oss vara att sammanslutningar, som äga och tillhandahålla allmänna samlingslokaler, icke skola vara sämre ställda i nöjesskattehänseende än idrottsrörelsen. Vi vilja endast peka på med vilka stora ekonomiska offer folkrörelserna skapat samlingslokaler för det offentliga livet, utan att statsmakterna, med undantag för de allra senaste åren, lämnat det minsta stöd. Det torde dock vara få idrottsplatser av någon betydelse som icke i någon form erhållit stöd från det allmänna. Trots detta har idrottsrörelsen i Kungl. Maj:ts proposition nr 344 givits en gynnad ställning. I § 15 i förslaget till förordning om nöjesskatt stadgas nämligen, att uppvisning eller tävling i icke professionell idrott eller gymnastik för varje tillställning är befriad från den del av nöjesskatten, som belöper å ett sammanlagt avgiftsbelopp av 2 000 kr.

Av avgivna yttranden över förslag till den av Kungl. Maj:t nu förordade förordningen angående nöjesskatt framgår, att flera organisationer framhållit skäligheten av att de av oss i det föregående berörda föreningarna, vad angår nöjesskatten, jämföras med idrottsrörelsen, och i vilka uttalanden vi i huvudsak kunna instämma.

En angelägen uppgift synes det oss vara att nöjesskatteförordningen utformas så, att de mindre och ekonomiskt svagaste föreningarna av förut nämnt slag icke helt och hållet förhindras att utöva sin gagnande verksamhet. Det skulle vara till god hjälp för de idéella och politiska föreningarna om de vid anordnande av tillställningar, som avse att stärka respektive föreningars ekonomi, för varje tillställning vore befriad från den del av nöjesskatten, som belöper å ett sammanlagt belopp av 500 kr. Vad angår de lokaläggande föreningarna så torde, med hänsyn till dessa sammanslutningars ekonomiska struktur och verksamhet, ett sammanlagt belopp av 1 000 kr. för varje tillställning böra vara befriad från nöjesskatt.

Skulle det anses att denna befrielse från erläggande av nöjesskatt komme att medföra allt för stor minskning av skatteintäkterna torde såväl rättvisa som billighet kräva att det nöjesskattefria beloppet i § 15 sänktes från 2 000 kronor till 1 000 kronor. Ett tillägg till § 15 med sådant innehåll att idéella och politiska föreningar finge ett nöjesskattebefriat belopp på 500 kr. för varje av dem anordnad tillställning, samt att sammanslutningar, som ägde och tillhandahölle allmänna samlingslokaler, på enahanda sätt finge ett nöjesskattebefriat belopp av 1 000 kronor är, enligt vår mening, fullt befogat. Med ett tillägg i § 15 av dylikt innehåll skulle de minsta och fattigaste föreningarna få det stöd de i angivna hänseende äro i så stort behov utav.

Med stöd av vad sålunda anförts hemställa vi,

att 15 § i Kungl. Maj:ts förslag till förordning om nöjesskatt erhåller följande tillägg:

1) För nöjestillställning, som anordnas av sammanslutning, vilken äger och upplåter allmän samlingslokal, utnjutes för varje tillställning befrielse från den del av nöjesskatten, som belöper å ett sammanlagt avgiftsbelopp av 1 000 kronor.

2) I fråga om nöjestillställning, som anordnas av idéell eller politisk förening, åtnjutes för varje tillställning befrielse från den del av nöjesskatten, som belöper å ett sammanlagt avgiftsbelopp av 500 kronor.

Stockholm den 31 oktober 1945.

Gustaf Karlsson.

Hjalmar Nilsson.

Birger Andersson.

<i>Ivar Persson.</i>	<i>Nils Olsson.</i>	<i>Oscar Mattsson.</i>
<i>Einar Persson.</i>	<i>Rickard Lindström.</i>	<i>K. A. Westman.</i>
<i>Emil Näsström.</i>	<i>L. Tjällgren.</i>	<i>Sven Larsson</i> i Varberg.
<i>Alfred Andersson.</i>	<i>H. Sten.</i>	<i>Gunnar Lodenius.</i>
<i>Gustav Hallagård.</i>	<i>Axel Leander.</i>	<i>N. R. Rosenberg.</i>
<i>Verner Söderkvist.</i>	<i>Gust. Elofsson</i> i Vä.	<i>Sven Edin.</i>
<i>Emil Ahlkvist.</i>	<i>Lage Svedberg.</i>	<i>Karl H. Andersson.</i>
<i>Rud. Anderberg.</i>	<i>K. F. Söderdahl.</i>	<i>G. W. Källman.</i>
<i>Gust. Rosander.</i>	<i>A. Gillström.</i>	<i>Per Olofsson.</i>
<i>B. A. Nilsson.</i>	<i>Anna Sjöström-Bengtsson.</i>	